

Protocol acupunctuurzorg

Veilig en verantwoord werken in de acupunctuurpraktijk
ten tijde van COVID-19

Versie 1.7 d.d. 12-01-2021

Inhoudsopgave	pagina
1. Inleiding	2
2. COVID-19	3
3. Algemene richtlijnen Nederlandse Rijksoverheid en RIVM Beroepen binnen de gezondheidszorg Regels voor contactonderzoek	3
4. NVA richtlijnen	4
a. Praktijk	4
i. Organisatie	
ii. Communicatie	
iii. Planning	
iv. Hygiëne	
b. Behandelaar	6
i. Eigen gezondheid	
ii. Hygiëne	
iii. Voorafgaand aan behandeling	
iv. Tijdens en afsluitend aan de behandeling	
c. Patiënt	8
i. Eigen gezondheid	
ii. Praktijkbezoek en hygiëne	
d. E-health en oplossingen op afstand	8
5. Triage	10
a. Zorgverlening door de acupuncturist	10
b. Triage voorafgaand aan het fysieke consult	10
c. Hygiëne	12
d. Bijlage 1 * Personen met verhoogde kans op infectie COVID-19 ** Personen met kans op een ernstig beloop COVID-19 *** Symptomen passend bij COVID-19	13
e. Bijlage 2 Triageformulier	14
6. Contactonderzoek	15
7. Wijzigingsparagraaf	16

1. Inleiding

De NVA (Nederlandse Vereniging voor Acupunctuur) heeft voor haar leden het Protocol 'Acupunctuurstherapie, Veilig en verantwoord werken in de acupunctuurpraktijk ten tijde van COVID-19' opgesteld. Dit protocol vormt samen met aanvullende richtlijnen de garantie dat het risico van overdracht van COVID-19 via de praktijk geminimaliseerd is. Het bevat een beoordelingskader met betrekking tot te behandelen patiëntgroepen en richtlijnen voor de herinrichting van de organisatie van acupunctuurstherapie en is een advies aan NVA-leden om mee te werken in de praktijk.

Uitgangspunt

De NVA heeft steeds de richtlijnen van de Nederlandse Rijksoverheid en het RIVM als leidend beschouwd en blijft dit ook in de voor ons liggende periode doen. Aangezien een groot deel van de NVA-leden is opgeleid als fysiotherapeut strekt de documentatie van het KNGF tot voorbeeld.

Overzicht richtlijnen met betrekking tot veilig werken voor acupuncturisten:

1. Richtlijnen van het RIVM*
2. NVA Protocol Acupunctuurstherapie, Veilig en verantwoord werken in de acupunctuurpraktijk ten tijde van COVID-19
3. Infectiepreventie in de Acupunctuurpraktijk – Werkgroep Infectie Preventie LUMC - juli 2013**

Prioriteiten

Voor het verantwoord heropenen van de acupunctuurpraktijken én het verantwoord opschalen van de zorg vanaf 19 mei aanstaande stelt de NVA volgende prioriteiten:

1. Overdracht COVID-19 minimaliseren

De in dit document opgestelde maatregelen voorkomen dat besmetting van behandelaar naar patiënt, van patiënten onderling, van collega's onderling en van patiënt naar behandelaar kan plaatsvinden. In een acupunctuurpraktijk kan een groot gedeelte van het consult adequaat plaatsvinden met inachtneming van 1,5 meter afstand tussen acupuncturist en patiënt, behalve de korte tijd die nodig is voor de pols-, tong- en buikdiagnose, bij het plaatsen en verwijderen van de naalden en bij het toepassen van moxa en cupping. De acupuncturist is gewend hygiënisch te werken in de praktijk, op basis van vakopleiding en westers medische opleiding en conform het NVA Reglement Hygiëne, Steriliteit en Veiligheid en de daaraan ten grondslag liggende WIP-richtlijnen Infectiepreventie Acupunctuurpraktijk.

2. Ondersteuning bieden aan de reguliere zorg

Uit een panelonderzoek van het NIVEL uit 2016 blijkt dat ruim 1,14 miljoen mensen in Nederland onder behandeling van een acupuncturist waren. Dit betreft zowel chronische als acute zorg. Onze leden ontvangen veel vragen over vervolg van behandeling omdat klachten verergeren. Acupuncturisten ontlasten de reguliere zorg, die, overbelast door de coronacrisis, geconfronteerd wordt met een inhaalslag van uitgestelde zorgtaken. Ook voor de mentale en emotionele belasting ten gevolge van de coronacrisis kunnen acupuncturisten een zinvolle bijdrage leveren aan de zorg.

* <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>

** <https://www.rivm.nl/documenten/wip-richtlijn-acupunctuur>

Disclaimer: De NVA aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van het al dan niet volgen van adviezen in c.q. interpreteren van de inhoud van dit document door haar leden.

2. COVID-19

Voor de meest up-to-date informatie over COVID-19 raadpleegt de acupuncturist de websites van het RIVM en van de Rijksoverheid. Men vindt daar de nieuwste inzichten met betrekking tot eigenschappen en verspreiding van het virus, de meest recente demografische ontwikkelingen, richtlijnen en adviezen.

Verwijzingen d.d. 05-05-2020

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus>

3. Algemene richtlijnen Nederlandse Rijksoverheid en RIVM

De algemene richtlijnen van de Nederlandse Rijksoverheid en het RIVM moeten te allen tijde worden opgevolgd door iedereen en dus ook door de NVA-acupuncturisten. De Nederlandse maatregelen tegen het coronavirus staan vermeld op de website van de Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus

Ten tijde van het opstellen van dit protocoldocument zijn hiervan onderdeel de onderstaande hygiënemaatregelen voor iedereen:

- Was uw handen
  - o 20 seconden lang met water en zeep, daarna handen goed drogen
  - o Voordat u naar buiten gaat, als u weer thuis komt, als u uw neus heeft gesnoten, natuurlijk voor het eten en nadat u naar de wc bent geweest.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog
  - o Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
  - o Was daarna uw handen.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
  - o Dit geldt voor iedereen op straat, in winkels en op het werk als u een vitale functie heeft. Maar dit geldt niet thuis en ook niet op straat als het mensen zijn uit uw gezin of huishouden.
  - o Door 1,5 meter afstand te houden is de kans kleiner dat mensen elkaar besmetten.

Beroepen binnen de gezondheidszorg

Aanvullend op de richtlijnen die voor iedere Nederlander gelden publiceert het LCI/RIVM specifieke informatie en richtlijnen voor beroepen binnen de gezondheidszorg.

Website LCI/RIVM: <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19>

Regels voor contactonderzoek

Contactonderzoek door de GGD vindt plaats wanneer iemand positief is getest op COVID-19. Zie hiervoor ook hoofdstuk 6 van dit protocol.

Algemeen:

<https://lci.rivm.nl/COVID-19-bco>

4. NVA richtlijnen

Onderstaande richtlijnen dienen de NVA-acupuncturist tot leidraad om verantwoord de praktijk te kunnen heropenen en geleidelijk opschalen. Dit aanvullend op de algemene richtlijnen van de Nederlandse Rijksoverheid en het RIVM.

De praktijkhouder maakt professionele afwegingen in het realiseren van een veilige omgeving voor patiënt, acupuncturist of medewerker.

Voetnoten (aangegeven met *, ** etc.) zijn weergegeven aan het eind van dit hoofdstuk.

a. Praktijk

Organisatie

Specifiek	Toepassing en tips
Entree	<ul style="list-style-type: none"> - Laat de buitendeur van de praktijk / het gezondheidscentrum open staan, tenzij het een automatische deur is. - Is dat niet mogelijk, reinig dan regelmatig bel en deurklink
Wachtkamer	<ul style="list-style-type: none"> - Hanteer een wachtkamerbeleid waarbij m.n. de 1,5 meter regel telt; zet stoelen minimaal 1,5 meter uit elkaar. - Houd wachttijd in de wachtkamer minimaal. - Verwijder tijdschriften en speelgoed uit de wachtkamer en praktijkruimte. - Zet handreinigingsmiddel* in de wachtkamer zodat patiënten bij binnenkomst direct handen kunnen reinigen of bied gelegenheid de handen te wassen. - Zorg in geval van handen wassen voor papieren handdoeken en een afsluitbare, voetbediende afvalbak. - Stel een mondneusmasker beschikbaar voor die patiënt die er zelf geen meebrengt. - Schakel koffiemachine en watertappunt uit. - Hang een briefje op de deur(en) van de behandelkamer(s) dat alleen de therapeut de deur opent en sluit; dit voorkomt fysiek contact met de deurklinken.
Balie	<ul style="list-style-type: none"> - Plaats een scherm voor de balie. - Of geef met tape op de vloer 1,5 meter aan. - Laat geen contante betalingen doen – bij voorkeur contactloos betalen, via mobiele app, of via factuur achteraf. - Indien toch wordt gepind: desinfecteer de pinautomaat direct na gebruik.
Behandelkamer	<p><i>Patiënten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Streef zoveel mogelijk naar het houden van 1,5 m afstand. - Maximaal 3 personen in de behandelkamer. <p><i>Materialen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De stoel van de patiënt staat 1,5 m van de stoel van de behandelaar of diens bureau af, aangegeven met tape op de vloer. - Linnengoed en handdoeken zijn verwijderd uit de behandelkamer; - Laat de patiënt 1 of 2 eigen badlakens meenemen of zorg zelf voor schone bedekking van de behandelbank voor iedere patiënt. - Er is papier beschikbaar om de behandelbank af te dekken i.p.v. gebruik van handdoeken; dit na iedere patiënt weggoien. - Apparatuur (telefoon, laptop, laser) wordt bij voorkeur slechts door één persoon bediend. - Bied geen drinken of versnaperingen aan.
Toilet	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Voor patiënten:</i> gebruik het toilet liever niet; meld gebruik aan de behandelaar. - Zorg voor papieren handdoeken. - Plaats een open, of met de voet te bedienen afvalbak met zak.

	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg voor desinfectiemiddel zodat de kraan na gebruik direct kan worden ontsmet. - Spoel het toilet door met het deksel dicht, indien deksel aanwezig.
--	---

Communicatie

Door vroegtijdig en duidelijk de werkwijze in de praktijk aan de patiënten kenbaar te maken kunnen zij zich eenvoudiger aan de spelregels houden. Communicatie over wel of niet behandelen en kosteloos afzeggen verlaagt het risico op het onverantwoord bezoeken van de praktijk.

Specifiek	Toepassing en tips
Triage en informatie	<ul style="list-style-type: none"> - Informeer de patiënt per mail, post of via de website over (de symptomen van) COVID-19 en de voorwaarden om behandeld te kunnen worden. Benoem het dragen van mondkapjes in de praktijk. - Faciliteer triage voorafgaand aan het fysieke consult via (beveiligde) mail of website. - Vraag de patiënt om toestemming voor het verstrekken van gegevens aan de GGD in geval van bron- en contactonderzoek. Noteer deze toestemming in het dossier.
Afspraakbevestiging	<ul style="list-style-type: none"> - Bevestig de afspraak per email aan de patiënt. In de email staat duidelijke instructie over het bezoek aan de praktijk en de genomen maatregelen. - Adviseer de patiënt om het openbaar vervoer te mijden.
Annuleren	<ul style="list-style-type: none"> - Benadruk het belang om afspraken af te zeggen bij twijfel of bij verkoudheidsklachten. En geef aan dat dit kosteloos kan.
Kwetsbare patiënten	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg telefonisch met patiënten uit de kwetsbare categorie of het verstandig is om te komen.
Praktijkmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> - Hang spelregels van praktijkbezoek, liefst ook in pictogrammen, bij entree, in wachtkamer en bij de balie.

Planning

Met een planning van de behandelingen voorkomt men drukte in de praktijkruimtes. Het uitgangspunt bij het maken van een planning is dat er zo min mogelijk mensen tegelijk en te dicht bij elkaar in het gebouw aanwezig zijn, om onderlinge besmetting te voorkomen.

Specifiek	Toepassing en tips
Afspraak patiënten	<ul style="list-style-type: none"> - Plan ruim zodat patiënten elkaar niet treffen, denk aan ruimere openingstijden om te spreiden. - Zorg voor voldoende tijd tussen behandelingen om te luchten/ventileren en schoon te maken. - Behandel één patiënt tegelijk. - Werk exact op tijd zodat patiënten elkaar niet treffen. - In de praktijk mag een patiënt in beginsel niet worden vergezeld door een partner of begeleider. Uitzondering kan gemaakt worden voor bijvoorbeeld behandeling van minderjarige kinderen of bij taalproblemen. Indien toch noodzakelijk: hanteer dan de 1,5 meter afstand. - Vraag patiënten (van tevoren) om maximaal 5 minuten voor de afspraak binnen te komen in de wachtruimte. - Bij behandeling in de thuissituatie is er in beginsel, naast de patiënt, niemand in de ruimte aanwezig. Indien mogelijk hanteer de 1,5 meter afstand.

	- Plan kwetsbare patiënten of huisbezoeken aan het begin van de dag.
Teamplanning	- Stem met collega's in de praktijk het behandelprogramma af. - Maak afspraken over het gebruik van personeelsruimtes, uitgaande van 1,5 meter afstand.

Hygiëne

Specifiek	Toepassing en tips
Schoonmaak	- Zorg voor adequate schoonmaak van deuren, banken en oppervlakken waar de patiënt en behandelaar mee in contact zijn geweest. - Maak dagelijks en meerdere malen per dag deurklinken, kraanknoppen e.d. schoon met desinfectiemiddel. - Houd een aftekenlijstje bij van de schoonmaakmomenten.
Ventilatie	- Ventileren is erg belangrijk om verspreiding van het COVID-19 virus zoveel mogelijk te voorkomen. - Ventileer tussen twee consulten de praktijk/behandelruimte gedurende 10-15 minuten. - Het is nog niet duidelijk welk negatief of positief effect de filtering van normale airco's op het COVID-19 virus heeft. Informeer bij de leverancier/installatiebranche.**

b. Behandelaar

Eigen gezondheid

Zorgverleners voelen in het algemeen grote verantwoordelijkheid voor de zorg voor hun patiënten. Hoewel dat niet verstandig is werkt menig een door bij een flinke verkoudheid. Dat is in de huidige tijd onaanvaardbaar. De verantwoordelijkheid om verspreiding van COVID-19 te voorkomen is groot voor zorgverleners. Ook hun huisgenoten kunnen een bijdrage leveren door zich strikt aan de geldende RIVM-richtlijnen te houden.

Specifiek	Toepassing en tips
Algemene richtlijnen	- Volg te allen tijde de algemene (gezondheids)richtlijnen van Rijksoverheid en RIVM volgen.
Gezondheidsklachten	- Blijf thuis en ziek uit bij klachten van de bovenste luchtwegen. - Blijf thuis bij koorts of benauwdheid en ga 10 dagen in quarantaine; ook het gezin in quarantaine. Volg de richtlijnen van het RIVM. https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine - Voor de duidelijkheid: dit betekent dat de NVA-acupuncturist <u>niet</u> behandelt indien hij klachten vertoont lijkend op COVID-19.
Testen COVID-19	- Acupuncturisten laten zich testen wanneer zij symptomen van COVID-19 (neusverkoudheid of hoesten of benauwdheid of koorts) vertonen. Totdat de testuitslag bekend is moet de zorgverlener thuis blijven. - Zie website LCI.RIVM: https://lci.rivm.nl/uitgangspunten-testen-versoepelen-maatregelen - Neem hiervoor contact op met de GGD.

Hygiëne

Specifiek	Toepassing en tips
Gezicht	<ul style="list-style-type: none"> - Vermijd met de handen het gezicht aan te raken. - Pas handhygiëne toe.
PBM	<ul style="list-style-type: none"> - Sinds begin oktober 2020 dienen behandelaar en patiënt, chirurgische mondneusmaskers te dragen. - Indien de patiënt om gezondheidsredenen geen mondneusmasker kan dragen dient de therapeut op adequate wijze het risico van besmetting te beperken, bijvoorbeeld door afstand houden, distaal werken, werken met een scherm.

Voorafgaand aan de behandeling

Specifiek	Toepassing en tips
Triage	<ul style="list-style-type: none"> - Verricht (telefonisch of online) triage voordat de patiënt naar de praktijk komt. Zie hoofdstuk 5. - Indien dit niet mogelijk is of niet is gebeurd doet u dit bij binnenkomst van de patiënt.
Handhygiëne	<ul style="list-style-type: none"> - Was voorafgaand aan iedere behandeling de handen met water en zeep en droog de handen met een papieren tissue die daarna in een gesloten prullenbak wordt gedeponeerd. - Gebruik eventueel in plaats daarvan handdesinfectiemiddel.* - Instructie en filmpje https://www.rivm.nl/hygiene/handen-wassen
Materiaal	<ul style="list-style-type: none"> - Volg de RIVM-richtlijnen, indien gebruik gemaakt wordt van PBM - Zie RIVM-instructiefilmpjes: gebruik handschoenen: https://vimeo.com/403727321 gebruik mondmasker: https://vimeo.com/403728699

Tijdens en afsluitend aan behandeling

Specifiek	Toepassing en tips
Materiaal	<ul style="list-style-type: none"> - Volg de richtlijnen van het RIVM m.b.t. gebruik PBM. - Gebruik en verwerk PBM volgens de richtlijnen.
Afstand	<ul style="list-style-type: none"> - Verblijf zo kortdurend mogelijk binnen 1,5 meter van patiënt: alleen bij pols-, tong- en buikdiagnose, bij het naalden plaatsen en verwijderen en bij toepassen van moxa en cupping. - Praat bij voorkeur niet indien binnen 1,5 meter afstand van het gezicht van de patiënt. Instrueer de patiënt van tevoren om ook niet te praten. - Verblijf de overige tijd op minimaal 1,5 meter afstand van patiënt.
Punt lokalisatie	<ul style="list-style-type: none"> - Bepaal per patiënt en per behandeling of het inzetten van acupunctuurpunten op en rondom het gezicht noodzakelijk is voor de effectiviteit van de behandeling. Gebruik distale of dorsale punten indien dit doeltreffende alternatieven zijn.
Handhygiëne	<ul style="list-style-type: none"> - Was na iedere behandeling de handen met zeep en droog de handen met een papieren tissue die daarna in een gesloten prullenbak wordt gedeponeerd. - Gebruik eventueel in plaats daarvan desinfectiemiddel.

c. Patiënt*Eigen gezondheid*

Specifiek	Toepassing en tips
Algemene richtlijnen	<ul style="list-style-type: none"> - Volg te allen tijde de algemene (gezondheids)richtlijnen van Rijksoverheid en RIVM. - Draag vanaf het betreden van de praktijk een mondkapje. - Is het om gezondheidsredenen voor u niet mogelijk een mondkapje te dragen, overleg dan vooraf telefonisch met uw therapeut.
Gezondheidsklachten	<ul style="list-style-type: none"> - Blijf thuis en ziek uit bij klachten van de bovenste luchtwegen. - Blijf thuis bij koorts of benauwdheid en ga 10 dagen in quarantaine; ook het gezin in quarantaine. Volg de richtlijnen van het RIVM. https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine - Bij bovenstaande klachten: laat u testen. Maak een afspraak via de GGD. - Voor de duidelijkheid: afspraken met de acupuncturist kunnen <u>kosteloos</u> geannuleerd worden bij klachten lijkend op COVID-19.
Ziekte	<ul style="list-style-type: none"> - Geef aan de acupuncturist alle informatie over uw gezondheidstoestand, inclusief informatie over klachten die kunnen wijzen op infectie met het COVID-19-virus. De acupuncturist laat u weten op welke manier u dit, vooraf of tijdens het consult, kunt doen.
Triage	<ul style="list-style-type: none"> - Vul vooraf thuis het triageformulier in of bij binnenkomst, afhankelijk van de instructie van de zorgverlener.

Praktijkbezoek en hygiëne

Specifiek	Toepassing en tips
Aanwezigheid	<ul style="list-style-type: none"> - Lees de instructies (per mail, in de praktijk) over de werkwijze en spelregels in de praktijk en volg deze. - Kom bij voorkeur alleen. - Kom op tijd en niet meer dan 5 minuten te vroeg. Wacht eventueel buiten of in de auto.
Sieraden	<ul style="list-style-type: none"> - Laat horloges, ringen en andere sieraden thuis.
Materiaal	<ul style="list-style-type: none"> - Neem zelf linnengoed (2 badlakens) mee om de behandelbank mee af te dekken. - Neem deze na de behandeling weer mee naar huis.
Handhygiëne	<ul style="list-style-type: none"> - Was voor het van huis gaan de handen volgens de RIVM-richtlijn. - Reinig bij betreden van de praktijk nogmaals de handen en polsen door gedurende 20 seconden te wassen met water en zeep en droog af met papieren handdoek, die daarna in een gesloten prullenbak wordt gedeponereerd. - Of gebruik in plaats daarvan desinfecterende handgel en verdeel deze gedurende 20 seconden over de handen, terwijl de gel opdroogt. - Raak in de praktijk niets aan, zoals deurposten e.d.
Gezicht	<ul style="list-style-type: none"> - Vermijd met de handen het gezicht aan te raken.
Toiletgebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Probeer toiletgebruik in de praktijk te voorkomen. Meld eventueel toiletgebruik bij behandelaar.

d. E-health en oplossingen op afstand

Specifiek	Toepassing en tips
Intake	- Neem een uitgebreide intake eventueel op afstand af.
Consult en begeleiding	- Pas videobellen toe of doe een telefonische consult wanneer bezoek van de patiënt aan de praktijk onwenselijk is.
Overleg	- Overweeg praktijkoverleg, intercollegiaal overleg of intervisie via beeldbellen te organiseren.

* handreinigingsmiddel: website CTGB
<https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2020/03/18/desinfectiemiddelen-tegen-het-coronavirus-voor-professioneel-gebruik>

** Informatie Luchtkwaliteit:
<https://www.gawalo.nl/installatiebranche/artikel/2020/03/coronavirus-in-klimaatsystemen-hoe-beperk-je-overdracht-via-lucht-1018500>

5. Triage

Onderstaande is het advies waarmee triage uitgevoerd kan worden. Uiteindelijk bepaalt de zorgverlener, na professionele afweging, op welke manier het advies, inclusief tips voor de organisatie van zorg, het best toegepast kan worden in de praktijksituatie. Informeer elke patiënt over mogelijke risico's, ook al zijn beiden vrij van coronasymptomen.

a. Zorgverlening door de acupuncturist

Een zorgverlener dient geen zorg te verlenen en thuis te blijven als:

- Hij/zij een van de volgende (ook milde!) symptomen heeft: neusverkoudheid of hoesten of benauwdheid of koorts.
- Hij/zij positief getest is op COVID-19: overleg over hervatting van werkzaamheden met de bedrijfsarts.
- Iemand in zijn/haar huishouden koorts (vanaf 38 C°) en/of benauwdheidsklachten heeft.
- Iemand in zijn/haar huishouden positief getest is op het nieuwe coronavirus (COVID-19). Omdat de zorgverlener tot 10 dagen na het laatste contact met deze persoon nog ziek kan worden, moet de zorgverlener thuis blijven tot 10 dagen* na het laatste contact.

Als het bovenstaande niet van toepassing is en de zorgverlener en iedereen binnen het huishouden 24 uur geen klachten heeft kan de zorgverlener aan het werk.

* Quarantaine en Covid-19 <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine>

Testbeleid medewerkers

Het is wenselijk dat de mogelijkheid met voorrang getest te worden ook voor acupuncturisten beschikbaar komt. Paramedici (fysiotherapeuten etc.) die direct patiëntenzorg verlenen kunnen laagdrempelig getest worden wanneer zij tenminste 24 uur symptomen van COVID-19 (neusverkoudheid of hoesten of benauwdheid of koorts) vertonen. Totdat de testuitslag bekend is moet de zorgverlener thuis blijven.

b. Triage voorafgaand aan het fysieke consult

Verricht telefonische of online triage bij alle nieuwe en bestaande patiënten. Bepaal op basis van professionele afweging of behandeling van de patiënt noodzakelijk is. In de fase van opschaling van de acupunctuurpraktijk zullen keuzes moeten worden gemaakt om te voorkomen dat het te druk wordt in de praktijk, teneinde veilig en verantwoord te kunnen werken.

Bepaal of een consult 'op afstand', dat wil zeggen telefonische of digitale ondersteuning, voorlopig een effectief alternatief is. Indien ja, start de behandeling op afstand, ongeacht de patiëntencategorie.

Indien in principe besloten wordt tot behandeling in de praktijk, stel de patiënt de volgende triagevragen:

- Heeft u een of meerdere van de volgende (ook milde!) symptomen: neusverkoudheid of hoesten of benauwdheid of koorts (vanaf 38°C)?
- Heeft u de afgelopen 24 uur klachten (COVID-19 symptomen) gehad?
- Heeft u huisgenoten/gezinsleden met koorts en/of benauwdheidsklachten?
- Is er bij uzelf of een huisgenoot/gezinslid in de afgelopen 10 dagen COVID-19 vastgesteld?

- Bent u de afgelopen 10 dagen in een land met code oranje of rood (m.b.t. Covid-19) geweest?

(Zie ook Bijlage 1 symptomen COVID-19 en Bijlage 2 Triageformulier)

- Indien nee:** als alle vragen met nee worden beantwoord valt de patiënt onder categorie 1.
  - Indien ja:** als tenminste 1 vraag met ja wordt beantwoord, valt de patiënt onder categorie 2. Dat betekent: niet behandelen.
- Controlevraag na triagevragen: bent u verder gezond en voelt u zich momenteel gezond?

Categorie 1 – behandelen mogelijk

Onder categorie 1 vallen gezonde patiënten die geen klachten hebben of langer dan 2 weken klachtenvrij zijn van COVID-19. Onder deze groep valt ook de categorie patiënten met een verhoogd risico op een ernstig beloop van COVID-19**. Bij het consult van patiënten in deze categorie wordt het consult gestart rekening houdend met de hygiëne- en praktijkregels, ongeacht of het consult plaatsvindt binnen of buiten de 1,5 meter.

Categorie 2 – niet behandelen

Onder categorie 2 vallen patiënten met symptomen passend bij COVID-19***, bewezen COVID-19 of een verhoogde kans op het ontwikkelen van COVID-19*. Als de patiënt samenwoont met gezinsleden en/of huisgenoten met symptomen COVID-19***, of bewezen COVID-19, dan vallen deze onder categorie 2.

Voor *, ** en *** : zie bijlage 1

Type zorg / Patiëntengroep	Groep 1	Groep 2
Noodzakelijke zorg voor acute klachten	Wel behandelen	Niet behandelen
Noodzakelijke zorg voor chronische klachten	Wel behandelen	Niet behandelen
Niet-noodzakelijke zorg	Wel behandeling mogelijk, afhankelijk van situatie in de praktijk; overleg met de patiënt over uitstel.	Niet behandelen

Triageformulier en vervolg

Indien gebruik gemaakt wordt van een triageformulier (zie bijlage 2) kan dit worden opgeslagen in het dossier. Advies is om de triageformulieren (maximaal) 3 maanden te bewaren in geval bron-contact-onderzoek achteraf nodig blijkt te zijn. Het triageformulier kan eventueel aan de patiënt ter beschikking worden gesteld per (beveiligde) email of via een link op de praktijkwebsite. Denk bij bovenstaande aan een AVG-proof handelwijze.

Vervolg

Vraag aanvullend aan de patiënt om voor aanvang van een behandeling iedere verandering die kan duiden op een infectie te melden, en wel telefonisch, alvorens naar de praktijk te komen.

Stop de behandeling direct als een patiënt alsnog symptomen van COVID-19 blijkt te hebben.

c. Hygiëne

Algemene Hygiëneregels

In situaties waar geen verhoogd risico op besmetting met corona bestaat en besloten wordt een behandeling te starten, moeten strikte hygiënemaatregelen worden gevolgd (ook door de patiënt): Zie hoofdstuk 3. Algemene richtlijnen Nederlandse Rijksoverheid en RIVM

Specifieke Hygiëneregels in de acupunctuurpraktijk

Hiervoor raadpleegt men:

NVA Reglement Praktijkvorming en het Reglement Hygiëne, Steriliteit en Veiligheid
www.acupunctuur.nl

WIP Richtlijn Infectiepreventie in de Acupunctuurpraktijk – juli 2013:

<https://www.rivm.nl/documenten/wip-richtlijn-acupunctuur>

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Vanaf begin oktober 2020 adviseert de overheid het gebruik van chirurgische mondneusmaskers, dus ook voor therapeut en patiënt in de praktijk.

Vanaf begin december 2020 stelt de overheid het gebruik van mondneusmasker in openbare ruimtes verplicht.

Gebruik PBM

Een chirurgisch mondneusmasker kan 3 uur achtereen, tijdens de behandeling van verschillende patiënten, gedragen worden. Tussentijds op- en afzetten mag alleen als de buitenkant van het masker geheel niet wordt aangeraakt door handen of oppervlakken. Het advies is het mondmasker niet telkens op en af te doen. Bij het dragen van een mondmasker is het belangrijk gezichtshaar te verwijderen.

Voor instructiefilmpjes zie pagina 7 van dit protocol.

Bijlage 1:*** Personen met een verhoogde kans op infectie (categorie 2, niet behandelen)**

- Personen die korter dan 10 dagen geleden in een aangemerkt transmissie-gebied zijn geweest, (gezins)contacten van een bewezen patiënt.
- Personen ≥ 18 jaar met een verstandelijke handicap die in een instelling wonen en personen woonachtig in een verpleeghuis hebben een verhoogd risico om anderen te infecteren.
- Patiënten met dysfagie.

** Personen met kans op een ernstig beloop COVID-19

Hiervoor wordt dezelfde indicatie gehanteerd als voor de jaarlijkse influenzavaccinatie, met als uitzondering de leeftijdsgrens; deze is aangepast naar ≥ 70 jaar. Naast ouderen ≥ 70 jaar zijn risicofactoren voor een ernstig verloop mensen ≥ 18 jaar met:

- Chronische afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen.
- Chronische hartaandoeningen.
- Diabetes mellitus.
- Ernstige nieraandoeningen die leiden tot dialyse of niertransplantatie.
- Verminderde weerstand tegen infecties door medicatie voor auto-immuunziekten, na orgaantransplantatie, bij hematologische aandoeningen, bij (functionele) asplenie, bij aangeboren of op latere leeftijd ontstane afweerstoornissen waarvoor behandeling nodig is, of bij chemotherapie en/of bestraling bij kankerpatiënten.
- Een onbehandelde hivinfectie of een hivinfectie met een CD4-getal $< 200/\text{mm}^2$.
- Voor kinderen < 18 jaar met onderliggend lijden zijn separaat adviezen opgesteld (NVK: Coronavirus en kinderen en adolescenten met een chronische ziekte. Op basis van gegevens over de leeftijdsspecifieke incidentie, is het risico op COVID-19 aanzienlijk lager bij kinderen. Er worden in de gegevens uit China vrijwel geen ernstige uitkomsten gemeld voor personen onder de 19 jaar (China CDC, Guan).

*** Symptomen passend bij COVID-19

Als symptomen bij (mogelijk) COVID-19 worden beschouwd:

- Neusverkoudheid, hoesten, kuchen of niezen*
- Loopneus
- Keelpijn
- Verlies van reuk en/of smaak
- Koorts (38 graden of hoger)
- Kortademigheid
- Moehaid*
- Hoofdpijn*
- Conjunctivitis
- Zich ziek voelen en/of diarree*

* Indien de patiënt bekend is met deze klachten, met andere woorden hij/zij herkent deze bij zichzelf op basis van de eigen ziektegeschiedenis, dan zullen deze symptomen waarschijnlijk geen teken van een COVID-19 infectie zijn. Dit dient wel altijd aan de therapeut te worden gemeld.

Bijlage 2: Triageformulier

Geachte mevrouw, meneer,

Het is belangrijk dat wij met elkaar de verspreiding van COVID-19 voorkomen. Om te beoordelen of het verantwoord is om u te behandelen verzoek ik u om voorafgaand aan de behandeling onderstaande vragen te beantwoorden, uw naam en de datum in te vullen en het formulier te ondertekenen.

Naam: _____

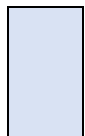
	ja	nee
1. Heeft u een bevestigde corona-infectie doorgemaakt?		
2. Denkt u dat u een corona-infectie hebt doorgemaakt?		
3. Indien u vraag 1 of 2 met ja heeft beantwoord: bent u langer dan 24 uur klachtenvrij?		
4. Bent u in aanraking geweest met een COVID-19-patiënt?		
5. Indien u vraag 4 met ja heeft beantwoord: was dat langer dan 10 dagen geleden?		
6. Heeft u nu of de afgelopen 24 uur een of meerdere van de onderstaande symptomen (gehad):		
- (neus-)verkoudheid zoals hoesten, kuchen of niezen*, loopneus of keelpijn		
- verlies van reuk en/of smaak		
- koorts (38 graden of hoger)		
- branderige ogen*		
- moeheid*		
- hoofdpijn*		
- zich ziek voelen en/of diarree*		
- kortademigheid		
7. Heeft u huisgenoten/gezinsleden die nu of korter dan 10 dagen geleden koorts of benauwdheidsklachten hebben (gehad)?		
8. Bent u de afgelopen 10 dagen in een land met code oranje of rood (m.b.t. Covid-19) geweest?		

Uw behandelaar kan u behandelen.

Uw behandelaar zal u om meer informatie vragen.

Uw behandelaar kan u niet behandelen en vraagt u om thuis te blijven/direct naar huis te gaan / Volgens de RIVM-richtlijnen dient u in thuisisolatie te verblijven / Volgens de RIVM-richtlijnen dient u (telefonisch) uw huisarts te consulteren.

Datum: _____ Handtekening: _____

* Indien de patiënt bekend is met deze klachten, met andere woorden hij/zij herkent deze bij zichzelf op basis van de eigen ziektegeschiedenis, dan zullen deze symptomen waarschijnlijk geen teken van een COVID-19 infectie zijn. Dit dient wel altijd aan de therapeut te worden gemeld.

6. Contactonderzoek

Als een patiënt COVID-19 blijkt te hebben

Ondanks triage is het mogelijk dat een patiënt korte tijd na een bezoek in de praktijk een COVID-19 infectie blijkt te hebben. Op dat moment wordt in het kader van contactonderzoek ook de behandelaar beschouwd als contact. In de praktijk blijken GGD's vaak niet te weten wat ze met deze situatie aan moeten. Het RIVM geeft aan dat alternatieve behandelaars NIET worden beschouwd als zorgmedewerkers, en de (soepeler) regels voor zorgmedewerkers daarom niet van toepassing zijn op acupuncturisten. Onderstaande opties zijn gebaseerd op de informatie van het RIVM over contactonderzoek en testbeleid.

Er zijn verschillende mogelijkheden:

1. De behandelaar is minder dan 15 minuten binnen anderhalve meter van de patiënt geweest. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de behandelaar alleen bij het pols voelen, het inbrengen en verwijderen van de naalden binnen anderhalve meter van de patiënt komt. In dat geval geldt de behandelaar als een 'overig niet nauw contact'. In dat geval gelden geen aanvullende maatregelen. Wel dient de behandelaar alert te zijn op het optreden van klachten die kunnen wijzen op COVID-19-infectie en direct de GGD te bellen om zich te laten testen op het moment dat deze optreden. Te overwegen valt, om gedurende 10 dagen na het laatste contact met de betreffende patiënt bij elke behandeling een mondneusmasker te dragen, evt. aangevuld met handschoenen.
2. De behandelaar is meer dan 15 minuten binnen anderhalve meter van de patiënt geweest. Dit is bijvoorbeeld het geval bij massage- of tuinbehandelingen, of bij sommige tijdsintensieve acupunctuurvormen. In dat geval geldt de behandelaar als een 'overig nauw contact' en geldt dat de behandelaar gedurende 10 dagen na het laatste contactmoment thuis moet blijven. Ook hier dient de behandelaar alert te zijn op het optreden van klachten die kunnen wijzen op COVID-19-infectie en direct de GGD te bellen om zich te laten testen op het moment dat deze optreden.

Het gebruik van Persoonlijke Beschermingsmiddelen (mondneusmaskjes, evt. handschoenen) tijdens een verblijf van meer dan 15 minuten binnen anderhalve meter kan er voor zorgen dat de behandelaar als 'overig niet nauw contact' wordt beschouwd.

Zie ook hoofdstuk 3 pag. 3: Regels voor contactonderzoek LCI/RIVM

7. Wijzigingsparagraaf

versie 1.2 d.d. 19-05-2020 ten opzichte van **versie 1.1** d.d. 08-05-2020

pag. 14 Toegevoegd: voetnoot m.b.t. klachten die de patiënt gewend is, van zichzelf herkent.
Blauw blokje veranderd in geel blokje na niezen, moeheid, hoofdpijn en diarree.

versie 1.1 d.d. 08-05-2020 ten opzichte van **versie 1.0** d.d. 05-05-2020

Pag. 2 toevoeging aan 1^e alinea: ...en is een advies aan NVA-leden om mee te werken in de praktijk.
Toegevoegd: disclaimer onderaan de pagina.
Pag. 4 Behandelkamer: tekst m.b.t. handdoeken en papier voor de behandelbank aangepast.
Pag. 5 Teamplanning: gebruik personeelsruimtes toegevoegd.
Pag. 6 Testen COVID-19: is vanaf 11 mei mogelijk voor contactberoepen.
Pag. 7 PBM: tekst is aangepast.
Pag. 8 Online overleg: verwijderd: 'indien met meer dan 3 personen'.
Pag.13 Symptomen passend bij COVID-19: verwijderd 'verhoging (tot 38 graden)'
Toegevoegd: voetnoot m.b.t. klachten die de patiënt gewend is, van zichzelf herkent.
Pag.14 In triageschema verwijderd: verhoging (tot 38 graden)

Versie 1.2 d.d. 19-05-2020 ten opzicht van **versie 1.1** d.d. 08-05-2020

Pag. 14 Aan triageschema toegevoegd: 5 x * en *voetnoot; blauwe vlakjes bij de betreffende onderwerpen geel gemaakt.

Versie 1.3 d.d. 03-07-2020 ten opzichte van **versie 1.2** d.d. 19-05-2020

Pag. 1 Inhoudsopgave gewijzigd
Pag. 3 Toegevoegd aan hoofdstuk 3: Regels bij contactonderzoek
Pag.15 Nieuw hoofdstuk 6 ingevoegd: Contactonderzoek
Pag.16 Wijzigingsparagraaf wordt hoofdstuk 7

Versie 1.4 d.d. 09-07-2020 ten opzichte van **versie 1.3** d.d. 03-07-2020

Pag. 3 Link verwijderd over Zorgverleners
Pag.15 Wijziging in hoofdstuk 6: Contactonderzoek introtekst
Wijziging in punten 1. en 2. en toevoeging aanvullende tekst.
Alinea onderaan de pagina verwijderd

Versie 1.5 d.d. 18-09-2020 ten opzichte van **versie 1.4** d.d. 09-07-2020

Pag.10 toevoeging 5^e triagevraag m.b.t. terugkeer uit land of gebied met code oranje of rood
Pag.14 Aan triageschema toegevoegd: vraag 8 m.b.t. terugkeer uit land of gebied met code oranje of rood

Versie 1.6 d.d. 23-09-2020 ten opzichte van **versie 1.5** d.d. 18-09-2020

Pag.10 verwijderd uit 5^e triagevraag; 'of gebied'
Pag.14 verwijderd uit vraag 8 van het triageschema: 'of gebied'

Versie 1.7 d.d. 12-01-2021 ten opzichte van **versie 1.6** d.d. 23-09-2020

- Pag. 4 toevoeging aan Wachtkamer: beschikbaar stellen mondneusmasker
- Pag. 5 toevoeging aan Triage en informatie: gebruik mondneusmasker in de praktijk
En vragen van toestemming patiënt voor verstrekken gegevens aan GGD
- Pag. 6 testen Covid-19: tekst aangepast aan huidige situatie
- Pag. 7 tekst over BPM aangepast.
- Pag. 8 toegevoegd bij Patiënt: tekst over gebruik mondneusmasker
Toegevoegd: zinsnede over laten testen
- Pag.10 verwijzing naar RIVM voor quarantaine en Covid-19
- Pag.12 wijziging tekst PBM
- Pag.15 laatste alinea gewijzigd: beoordeling door GGD van gebruik van PBM
Grens van 14 dagen in het gehele document vervangen door 10 dagen.